

Thiết kế và tổ chức hoạt động trải nghiệm trong dạy học môn Toán lớp 3

Nguyễn Thị Kiều*, Lê Hoài Trung**

* Khoa Giáo Dục Tiểu Học - Mầm Non, Trường Đại học Đồng Tháp

** Học viên cao học, Trường Đại học Đồng Tháp

Received: 5/11/2024; Accepted: 11/11/2024; Published: 18/11/2024

Abstract: Teaching mathematics focusing on application and connection with reality is one of the perspectives in the general education curriculum in Mathematics. In teaching, teachers organize learning activities for students to connect mathematical knowledge to reality in many different forms such as experiential activities, practice, and math exercises,... In particular, experiential activities are an important issue in teaching mathematics according to the general perspective of the 2018 Educational program. During the teaching process, designing experiential activities will contribute to increasing excitement for students, encouraging them to explore new things, and contributing to developing the capacity of elementary school students.

Keywords: Design and organization, Experiential activities, Math 3

1. Đặt vấn đề

Học tập thông qua hoạt động trải nghiệm (HĐTN) là một phương pháp giúp người học tự khám phá vấn đề. Ở hoạt động này, học sinh (HS) được tham gia trực tiếp vào hoạt động học tập với tư cách là chủ thể, qua đó tăng cường kiến thức, hình thành kỹ năng, phát triển năng lực, phẩm chất một cách tối ưu. Đặc biệt, trong chương trình môn Toán lớp 3 có những nội dung cần thiết để tổ chức dạy học thông qua HĐTN như: các biểu tượng đo lường, đơn vị đo lường, thực hành đo, ước lượng sẽ thực tế hơn khi HS được học qua HĐTN. Có thể thấy, với việc tổ chức các hoạt động dạy học thông qua HĐTN, các nội dung học sẽ trở nên thực tế, gần gũi hơn, giúp HS hứng thú trong học tập môn Toán, tránh việc học lí thuyết suông, một chiều. Điều này không những giúp HS đạt được các yêu cầu môn học mà còn hình thành tinh thần học tập tích cực, tinh thần đoàn kết, hợp tác trong thực hiện nhiệm vụ một cách chủ động, sáng tạo từ đó phát triển năng lực toán học cho HS.

2. Nội dung nghiên cứu

2.1. Khái niệm về trải nghiệm

Theo Từ điển tiếng Việt (Thái X Đệ và Lê Dân, 2014), trải là từng biết, từng qua, từng sống; nghiệm là suy xét, ngẫm; “Trải nghiệm” là những gì đã trải qua, kinh qua cần suy xét lại. Như vậy, trải nghiệm cũng có trong hoạt động giáo dục, trong đó, từng cá nhân HS được hoạt động trực tiếp thực hiện trong giờ học hoặc ngoài giờ học dưới sự hướng dẫn, tổ chức

của GV, qua đó học sinh sẽ hình thành các năng lực và phẩm chất cần thiết.

2.2. Các bước thiết kế và tổ chức các hoạt động trải nghiệm dạy học môn Toán 3

2.2.1. Các bước thiết kế và tổ chức hoạt động trải nghiệm đối với loại bài học hình thành kiến thức mới.

Đối với loại bài dạy hình thành kiến thức mới, trải nghiệm xem như là cách thức để học sinh khám phá kiến thức mới, GV có thể thực hiện như sau:

Bước 1: Xác định yêu cầu cần đạt của bài học

Bước 2: Xác định các hoạt động chủ yếu

Bước 3: Thiết kế và tổ chức hoạt động trải nghiệm

Ví dụ 2.1: Thiết kế hoạt động trải nghiệm đối với loại bài học hình thành kiến thức mới Bài “Xem đồng hồ”:

Bước 1: Xác định yêu cầu cần đạt

Bài học này, học sinh đạt được các yêu cầu sau:

- Đọc được giờ chính xác đến 5 phút và từng phút trên đồng hồ.

- Vận dụng kiến thức giờ, phút để xác định thời gian thời gian hoạt động hằng ngày.

- Có cơ hội hình thành và phát triển năng lực:

+ Năng lực chung: Năng lực tự chủ và tự học; Năng lực giao tiếp và hợp tác; Năng lực giải quyết vấn đề và sáng tạo.

+ Năng lực toán học:

Năng lực giao tiếp toán học: nói đúng giờ, phút trên đồng hồ và hoạt động hàng ngày

Tư duy và lập luận toán học: quan sát, phân biệt được kim chỉ giờ, phút

Giải quyết vấn đề toán học: trình bày được cách xác định giờ, phút

Sử dụng công cụ, phương tiện toán học: sử dụng được đồng hồ

- Có cơ hội hình thành và phát triển phẩm chất: chăm chỉ, trung thực, trách nhiệm

Bước 2: Xác định các hoạt động chủ yếu

Hoạt động 1: Mở đầu

- Khởi động: đọc giờ đúng

- Kết nối: GV đặt tình huống kết nối vào hoạt động đọc giờ, phút

Hoạt động 2: Hình thành kiến thức mới

- Học sinh trải nghiệm trên đồng hồ: phát hiện 5 phút, 10 phút, ...

- Đọc giờ, phút

- Chia sẻ với bạn về khung giờ sinh hoạt của cá nhân

Hoạt động 3: Thực hành – Luyện tập

Hoạt động 4: Vận dụng trải nghiệm

Học sinh được trải nghiệm thực tế

Thông qua các hoạt động của quá trình dạy học, tôi chọn hoạt động 1 và hoạt động 4 để thiết kế hoạt động trải nghiệm, hai hoạt động trên sẽ giúp học sinh tiếp thu tri thức mới và vận dụng một cách linh hoạt hơn vốn tri thức được tiếp thu.

Bước 3: Thiết kế và tổ chức hoạt động trải nghiệm

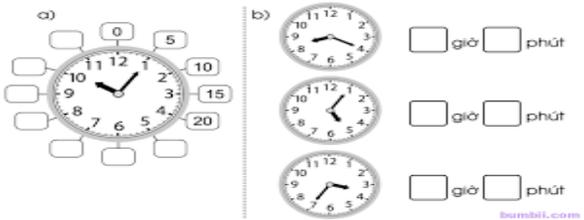
GV thiết kế hoạt động trải nghiệm ở 2 hoạt động: hình thành kiến thức mới và vận dụng trải nghiệm như sau:

Hoạt động 2: Hình thành kiến thức mới

HĐTP 1: Trải nghiệm trên đồng hồ

- Giáo viên chia lớp học thành nhóm (4 học sinh)

- HS trải nghiệm trên mô hình đồng hồ: giờ đúng – 5 phút – 10 phút - ...

- HS: đọc 5 phút và giải thích (kim phút chỉ số 1), ...

HĐTP 2: Đọc giờ, phút

GV tổ chức cho HS xem hình đọc giờ, phút

HS đọc giờ phút theo hình

GV đọc giờ, phút: .....

HS thực hiện trải nghiệm đặt kim vào vị trí giờ, phút

HĐTP 3: Chia sẻ với bạn về khung giờ sinh hoạt của cá nhân

GV: tổ chức cho HS thực hiện nhóm đôi

HS: nói với bạn về khung giờ sinh hoạt cá nhân (thức dậy, ăn sáng, đi học).

Hoạt động 4: Vận dụng trải nghiệm

Thực hành thiết kế thời gian biểu trong ngày của em.

- Giáo viên chia lớp thành 5 nhóm và giao nhiệm vụ cho từng nhóm.

Nhóm 1: Thiết kế thời gian biểu vào ngày thứ Hai

Nhóm 2: Thiết kế thời gian biểu vào ngày thứ Tư

Nhóm 3: Thiết kế thời gian biểu vào ngày thứ Sáu

Nhóm 4: Thiết kế thời gian biểu vào ngày thứ Bảy

Nhóm 5: Thiết kế thời gian biểu vào ngày chủ nhật

- Học sinh từng nhóm thực hiện vào ghi vào bảng sau:

THỜI GIAN BIỂU (phiếu học tập)
Thứ... ngày... tháng... năm
Tên nhóm: .....

Buổi	PHIẾU HỌC TẬP	
	Thời gian	Hoạt động
Sáng		
Trưa		
Chiều		
Tối		

- Các nhóm thực hiện báo cáo.

- Giáo viên thu phiếu.

- Nhận xét và đánh giá qua trình thực hiện.

- Giáo viên tổ chức cho học sinh thực hiện theo nội dung ở bước 3. Trong qua trình học sinh thực hiện, gv sẽ quan sát và tư vấn kịp thời để học sinh thực hiện hoàn chỉnh hơn.

2.2.2. Các bước thiết kế và tổ chức hoạt động trải nghiệm trong nội dung thực hành và trải nghiệm

Bước 1: Xác định yêu cầu cần đạt của chủ đề

Bước 2: Xây dựng ý tưởng hoạt động chủ đề

Bước 3: Thiết kế và tổ chức nội dung hoạt động trải nghiệm

Ví dụ 2.2: Các bước thiết kế hoạt động trải nghiệm trong nội dung thực hành và trải nghiệm “Tính chu vi sân phòng học, chu vi sân trường”.

Bước 1: Xác định yêu cầu cần đạt chủ đề

Chủ đề này, học sinh đạt được các yêu cầu:

- Đọc số đo độ dài của phòng học và sân trường theo đơn vị đo mét.

- Thực hiện được tính chu vi của sàn phòng học và sân trường.

- Có cơ hội hình thành và phát triển năng lực:

+ Năng lực chung: Năng lực tự chủ và tự học; Năng lực giao tiếp và hợp tác; Năng lực giải quyết vấn đề và sáng tạo.

+ Năng lực toán học:

Năng lực giao tiếp toán học: Trình bày được cách tính chu vi sàn phòng học và chu vi sân trường.

Tư duy và lập luận toán học: phân tích được các yếu tố phải tìm (chiều dài, chiều rộng), tìm cách tính được chu vi của sàn phòng học và sân trường.

Giải quyết vấn đề toán học: đo chiều dài, chiều rộng của sàn phòng học và sân trường; tính được chiều dài, chiều rộng, tính chu vi của sàn phòng học và sân trường.

Sử dụng công cụ, phương tiện toán học: sử dụng thước đo dây

- Có cơ hội hình thành và phát triển phẩm chất: chăm chỉ, nhân ái, trách nhiệm.

Bước 2: Xây dựng ý tưởng hoạt động

Đối với chủ đề này, học sinh thực hiện có thể thực hiện các hoạt động:

- Xác định được hình dạng của sàn phòng học và sân trường

- Xác định được kích thước của hình dạng sàn phòng học và sân trường.

- Thực hiện hoạt động đo chiều dài các cạnh của hình cần tính chu vi.

- Thực hiện tính chu vi sàn phòng học và sân trường

Phương pháp dạy học, hình thức tổ chức dạy học có thể phối hợp cho học sinh hoạt động: phương pháp hỏi – đáp; phiếu học tập; hoạt động nhóm,

Bước 3: Thiết kế và tổ chức nội dung hoạt động trải nghiệm

Trước khi vào hoạt động trải nghiệm, giáo viên nên cho học sinh nhắc lại cách tính chu vi của hình chữ nhật và hình vuông.

Thiết kế chi tiết hoạt động trải nghiệm của của đề:

HĐTP 1: Xác định hình dạng của sàn phòng học và sân trường

- Giáo viên chia lớp học thành nhóm đôi.

- Giáo viên tổ chức cho học sinh quan sát sàn phòng học và sân trường.

- Giáo viên: sân trường có hình dạng gì? Sàn phòng học có hình dạng gì?

- HS: thảo luận và nói được hình dạng của sàn phòng học và sân trường.

- HS: Sàn phòng học có dạng hình chữ nhật, sân trường có dạng hình vuông.

HĐTP 2: xác định được kích thước của sàn phòng

học và sân trường

* Đối với sàn phòng học:

- HS: trải nghiệm, chỉ được các vị trí để xác định chiều dài cạnh của hình (sàn phòng học)

- HS khác: trao đổi để xác định trí

* Đối với sân trường

- HS: trải nghiệm, chỉ được các vị trí để xác định chiều dài cạnh của hình (sân trường)

- HS khác: trao đổi để xác định trí

HĐTP 3: Thực hiện đo chiều dài các cạnh theo vị trí đã xác định

- HS: dùng thước dây thực hiện đo chiều dài các cạnh

- HS: đọc và ghi số đo vào phiếu

HĐTP 4: Tính chu vi của sàn phòng học và sân trường

- HS: thực hiện tính theo nhóm

Các nhóm thực hiện và ghi kết quả vào bảng sau:

PHIẾU GHI KẾT QUẢ

- Tên nhóm:.....

- Khu vực đo:.....

- Số đo:

+ Chiều dài:

+ Chiều rộng:

- Tính chu vi khu vực đo:

.....

- HS: trao đổi nhận xét lẫn nhau

- GV: nhận xét chung và đánh giá

3. Kết luận

HĐTN là một hình thức tổ chức dạy học cần thiết và hiệu quả trong dạy học theo định hướng phát triển năng lực, góp phần củng cố kiến thức, kỹ năng, nâng cao chất lượng, kết quả giáo dục HS tiểu học nói chung và dạy học môn Toán nói riêng, đặc biệt là đối với HS lớp 3. Trong quá trình tổ chức các hoạt động dạy học môn Toán cho HS lớp 3 GV cần thiết kế và tổ chức các HĐTN nhằm nâng cao chất lượng, hiệu quả dạy học môn Toán, đồng thời từng bước phát triển năng lực HS đáp ứng mục tiêu của Chương trình GDPT 2018

Tài liệu tham khảo

[1]. Bộ Giáo dục và Đào tạo (2018a). *Chương trình giáo dục phổ thông – Chương trình tổng thể, Ban hành theo thông tư số 32 ngày 26 tháng 12 năm 2018*, Hà Nội.

[2]. Bộ Giáo dục và Đào tạo (2018b). *Chương trình Giáo dục phổ thông môn Toán, Ban hành theo thông tư số 32 ngày 26 tháng 12 năm 2018*, Hà Nội.

[3]. Bộ Giáo dục và Đào tạo (2018c). *Chương trình Giáo dục phổ thông môn Hoạt động trải nghiệm, Ban hành theo thông tư số 32 ngày 26 tháng 12 năm 2018*, Hà Nội.